

Inhoud

Voorwoord	3
Deel 1 Algemeen deel	17
Hoofdstuk 1 Algemene inleiding	19
1 Wat is recht?	19
2 Indelingen van het recht	20
2.1 Privaatrecht – publiekrecht	20
2.2 Enkele andere indelingen	21
3 De bronnen van het recht	21
3.1 Wetgeving sensu lato	21
3.1.1 Internationale verdragen en beslissingen van supranationale organisaties	22
3.1.2 Grondwet	22
3.1.3 Wet sensu stricto	23
3.1.4 Decreten	23
3.1.5 Koninklijk Besluit (KB)	23
3.1.6 Besluit van de gemeenschaps- en gewestregeringen	23
3.1.7 Andere	23
3.2 Rechtspraak	24
3.3 Rechtsleer	25
3.4 Gewoonte – billijkheid	25
Hoofdstuk 2 Structuren en instellingen	27
1 Enkele algemene beginselen	27
2 Enkele politieke instellingen	27
2.1 Op federaal niveau	27
2.2 Op regionaal niveau	28
2.3 Provincies en gemeenten	28
3 Rechtbanken en hoven	29

Hoofdstuk 3	Privaatrechtelijk procesrecht - bewijs	31
Hoofdstuk 4	Enkele algemene begrippen van burgerlijk recht	33
1	Gebiedende en aanvullende rechtsregels	33
2	Rechtshandeling – rechtsfeit	34
3	Geldigheid en nietigheid van rechtshandelingen	34
4	Rechtsmisbruik	35
Hoofdstuk 5	Nieuw burgerlijk wetboek	37
	Oefeningen	39
Deel 2	Personen, familie en relatievermogensrecht	41
Hoofdstuk 1	Personenrecht	43
1	Het begrip persoon	43
2	Staat van de persoon	43
2.1	Naam	44
2.1.1	Voornaam	44
2.1.2	Familienaam	44
2.2	Geslacht	45
2.3	Woonplaats	46
2.4	Nationaliteit	46
2.5	Oefeningen	46
3	Bekwaamheid van de persoon	47
3.1	De niet-ontvoogde minderjarige	47
3.1.1	Algemeen	47
3.1.2	Vertegenwoordiging	48
3.1.2.1	De niet-ontvoogde minderjarige heeft twee ouders	48
3.1.2.2	De niet-ontvoogde heeft één ouder	49
3.1.2.3	De niet-ontvoogde heeft geen ouders meer	49
3.1.3	Sanctieregeling als de minderjarige zelf optreedt	50
3.2	De ontvoogde minderjarige	51
3.3	Oefeningen	51
Hoofdstuk 2	Familierecht	53
1	Inleidende begrippen	53
1.1	Oefening	53

2	Het huwelijk en het samenwonen	54
2.1	Huwelijk	54
2.1.1	Definitie	54
2.1.2	Vereisten	54
2.1.3	Sanctieregeling	55
2.1.3.1	Vooraf	55
2.1.3.2	Achteraf	55
2.1.4	Vorm	56
2.2	Oefeningen	56
2.3	De wettelijke samenwoning	57
2.4	Feitelijke samenwoning	57
3	Het primair stelsel; rechten en verplichtingen van de echtgenoten	58
3.1	Huwelijksplichten	58
3.2	Bescherming gezinswoning	58
3.3	Hoofdelijkheid	59
3.4	Vrijheid van beroep en autonomie in bankzaken	60
3.5	Dringende maatregelen	60
3.6	Oefeningen	60
4	Echtscheiding	61
4.1	Dringende maatregelen	61
4.2	De vormen van echtscheiding	62
4.2.1	Echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting van het huwelijk	62
4.2.1.1	Wanneer te vragen?	62
4.2.1.2	Procedure	62
4.2.1.3	Gevolgen	63
4.2.2	Echtscheiding door onderlinge toestemming	64
4.2.2.1	Gronden	64
4.2.2.2	Procedure	64
4.2.2.3	Gevolgen	65
5	Onderhoudsgeld	65
5.1	Kring van onderhoudsgerechtigden	65
5.2	Voorwaarden	66
5.3	Begroting van het onderhoudsgeld	67
6	Oefeningen	67

Hoofdstuk 3 Relatievermogensrecht 69

1	Huwelijksvermogensrecht	69
1.1	Inleiding	69
1.2	Voorafgaande bemerkingen bij het secundair stelsel	69
1.3	Het wettelijk stelsel	70

1.3.1	De samenstelling van de vermogens	70
1.3.1.1	Eigen vermogens (EV1 en EV2)	70
1.3.1.2	Het gemeenschappelijk vermogen (GV)	72
1.3.2	Het bestuur van de vermogens	73
1.3.2.1	Het eigen vermogen	73
1.3.2.2	Het gemeenschappelijk vermogen	73
1.3.3	Het verhaal van de schuldeisers	74
1.3.3.1	Eigen schulden	74
1.3.3.2	Gemeenschappelijke schulden	75
1.3.4	De ontbinding van het stelsel	75
1.3.4.1	Redenen	75
1.3.4.2	Gevolgen	75
1.3.5	Oefeningen	78
1.4	Huwelijksovereenkomst	78
1.4.1	Definitie	78
1.4.2	Inhoud	79
1.4.2.1	Ander stelsel	79
1.4.2.2	Clausules	80
1.4.3	Oefening	81
2	Het vermogensrecht van wettelijke samenwoners	81
3	Het vermogensrecht van feitelijke samenwoners	82
4	Oefening	82

Deel 3 Goederenrecht 83

Hoofdstuk 1 Inleiding 85

Hoofdstuk 2 Definitie en indeling van goederen 87

1	Definitie	87
2	Indeling van goederen	87
2.1	Lichamelijke en onlichamelijke goederen	87
2.2	Roerende en onroerende goederen	88
2.2.1	Roerende goederen	88
2.2.2	Onroerende goederen	89
2.3	Publieke en private goederen	89
2.4	Gemene voorwerpen en goederen zonder eigenaar	90
2.5	Vervangbare goederen, verbruikbare goederen en soortgoederen	90
2.6	Goederen in en buiten de handel	91
2.7	Oefening	91

Hoofdstuk 3 Zakelijke rechten	93
1 Eigendomsrecht	93
1.1 Definitie	93
1.2 Bescherming van de eigendom	94
1.3 Beperkingen aan het eigendomsrecht	94
1.4 Mede-eigendom en multi-eigendom	95
1.4.1 Mede-eigendom	95
1.4.1.1 Toevallige mede-eigendom	95
1.4.1.2 Vrijwillige mede-eigendom	95
1.4.1.3 Gedwongen mede-eigendom	96
1.4.2 Multi-eigendom	97
1.4.2.1 Oefeningen	97
2 Recht van vruchtgebruik	97
2.1 Definitie	97
2.2 Totstandkoming	98
2.3 Situatie tijdens het vruchtgebruik	98
2.4 Einde van het vruchtgebruik	99
2.5 Oefening	100
3 Erfdienstbaarheden	100
3.1 Definitie	100
3.2 Ontstaan	100
3.3 Voorbeelden	101
3.3.1 Afstand van bomen en beplantingen	101
3.3.2 Dakdrop	101
3.3.3 Overhangende takken en wortels	101
3.3.4 Recht van uitweg	102
3.4 Tenietgaan van erfdienstbaarheden	102
3.5 Oefening	102
4 Recht van erfpacht	102
5 Recht van opstal	103
Hoofdstuk 4 Burenrelaties	105
1 Burenhinder	105
2 Gemene afsluiting – Mandeligheid	106
3 Oefening	106

Deel 4	Nalatenschappen, schenkingen en testamenten	107
Hoofdstuk 1	De wettelijke erfopvolging	109
1	Inleidende begrippen	109
2	De technieken	109
2.1	Erfrechtelijke orde	110
2.1.1	Eerste orde	110
2.1.2	Tweede orde	110
2.1.3	Derde orde	110
2.1.4	Vierde orde	110
2.2	Lijn	110
2.3	Graad	111
2.3	Kloving	112
2.4	Plaatsvervulling	112
3	Concrete uitwerking van de technieken	113
3.1	Er zijn erfgenamen in de eerste erfrechtelijke orde	113
3.2	Er zijn erfgenamen in de tweede orde	114
3.3	Er zijn erfgenamen in de derde orde	114
3.4	Er zijn erfgenamen in de vierde orde	115
3.5	Er zijn geen erfgenamen	116
3.6	Oefeningen	116
4	De situatie van de langstlevende echtgenoot en de langstlevende wettelijke samenwoner	116
4.1	De langstlevende met afstammelingen	116
4.2	De langstlevende met andere erfgenamen dan kinderen	116
4.3	De langstlevende is de enige erfgenaam	117
4.4	Wettelijk samenwonenden	117
4.5	Oefening	117
5	Aanvaarden of verwerpen van de nalatenschap	118
5.1	Het zuiver aanvaarden	118
5.2	Verwerpen van de nalatenschap	118
5.3	Aanvaarden onder het voorrecht van boedelbeschrijving	119
6	Verdeling en inbreng	119
6.1	Verdeling	119
6.2	Inbreng	119

Hoofdstuk 2	Schenken en testamenten	121
1	De schenking	121
1.1	Definitie	121
1.2	Vorm	121
1.3	Enige bijzondere schenkingsvormen	121
1.3.1	Schenking onder voorbehoud van vruchtgebruik	121
1.3.2	Schenking tussen echtgenoten	122
1.4	Oefening	122
2	Testament	122
2.1	Onderscheid schenking – testament	122
2.2	Definitie	123
2.3	Vorm	123
2.3.1	Het eigenhandig testament	123
2.3.2	Het internationaal testament	123
2.3.3	Het notarieel testament	123
2.4	Inhoud	124
2.5	Oefening	124
2.6	De reservataire erfgenamen	124
2.6.1	Inleiding	124
2.6.2	Kring van reservataire erfgenamen	125
2.6.3	De aanrekening en de inkorting	125
2.7	Oefening	125
Deel 5	Verbintenissen	127
Hoofdstuk 1	Definitie – Natuurlijke verbintenis – Aanvullend recht	129
1	Definitie	129
2	Natuurlijke verbintenis	129
3	Aanvullend recht	130
Hoofdstuk 2	Bronnen van verbintenissen	131
1	Rechtshandelingen	131
1.1	Contracten	131
1.1.1	Definitie en enkele soorten	131

1.1.2	Totstandkoming van het contract	132
1.1.2.1	Onderhandelingen	132
1.1.2.2	Geldigheidsvereisten	133
1.1.2.2.1	Toestemming en wilsgebreken	133
1.1.2.2.2	Bekwaamheid van de contracterende partijen	134
1.1.2.2.3	Voorwerp	135
1.1.2.2.4	Oorzaak	135
1.1.2.3	Nietigheid	135
1.1.3	Interpretatie van het contract	135
1.1.4	Gevolgen van het contract tussen de partijen	136
1.1.4.1	Bindende kracht van het contract	136
1.1.4.2	Duur van het contract	137
1.1.5	Niet-nakoming van contractuele verbintenissen en gevolgen	137
1.1.5.1	Toerekenbare niet-nakoming van de schuldenaar	137
1.1.5.1.1	Uitvoering in natura	137
1.1.5.1.2	Recht op herstel van de schade	138
1.1.5.1.3	Ontbinding wegens niet-nakoming	139
1.1.5.1.4	Prijsvermindering	139
1.1.5.1.5	Exceptie van niet-uitvoering	139
1.1.5.2	Ontoerekenbare niet-nakoming	140
1.1.6	Gevolgen van het contract voor derden	140
1.1.7	Tenietgaan van het contract	141
1.1.7.1	Gronden van tenietgaan	141
1.1.7.2	Restitutie	141
1.2	Eenzijdige rechtshandeling	142
2	Rechtsfeiten	142
2.1	Zaakwaarneming	142
2.2	Onverschuldigde betaling	143
2.3	Ongerechtvaardigde verrijking	143
Hoofdstuk 3 Algemeen regime van de verbintenis		145
1	Modaliteiten van de verbintenis	145
1.1	Voorwaardelijke verbintenis	145
1.2	Verbintenis met tijdsbepaling	146
2	Verbintenissen met pluraliteit van voorwerpen of subjecten	146
2.1	Verbintenissen met pluraliteit van voorwerpen	146
2.2	Verbintenissen met pluraliteit van subjecten	146

3	Overdracht van verbintenissen	148
3.1	Overdracht van schuldvordering	148
3.2	Overdracht van schuld	148
3.3	Overdracht van contract	148
4	Nakoming van de verbintenis: betaling	148
5	Niet-nakoming van de verbintenis	149
6	Maatregelen ter bescherming van de rechten van de schuldeiser	150
7	Gronden van tenietgaan van de verbintenis	151
7.1	Schuldvernieuwing	151
7.2	Kwijtschelding van schuld en de eenzijdige afstand	152
7.3	Schuldvergelijking	152
7.3	Verval van de verbintenis door verdwijning van het voorwerp	152
7.4	Schuldvermenging	152
	Oefeningen	153

Deel 6 Buitencontractuele aansprakelijkheid 155

1	Aansprakelijkheid voor eigen daad	156
1.1	Fout	156
1.2	Schade	157
1.3	Causaal verband	158
1.4	Oefeningen	158
2	Aansprakelijkheid van de ouders voor daden van hun minderjarige kinderen	158
3	Aansprakelijkheid van onderwijzers en ambachtslieden	159
4	Aansprakelijkheid van aanstellers	160
5	Aansprakelijkheid voor goederen	160
5.1	Algemene aansprakelijkheid voor goederen	160
5.2	Aansprakelijkheid voor gebouwen	161
5.3	Aansprakelijkheid voor dieren	161
5.4	Oefeningen	162
6	Bijzondere regeling inzake verkeersslachtoffers	162
7	Hervorming verbintenissenrecht op komst?	163

Deel 7 Bijzondere overeenkomsten	165
Hoofdstuk 1 Koop	167
1 Definitie	167
2 Partijen en voorwerp	167
3 Vorm van de verkoopovereenkomst	168
4 De verplichtingen van de partijen	169
4.1 De verplichtingen van de verkoper	169
4.1.1 Levering van de verkochte zaak	169
4.1.2 Vrijwaring	170
4.1.3 Enkele bijzondere regels	171
4.1.3.1 De verkoop van consumptiegoederen	171
4.1.3.2 Bedrog bij verkoop tweedehandsvoertuigen	173
4.2 De verplichtingen van de koper	174
4.2.1 De prijs en kosten betalen	174
4.2.2 De zaak in ontvangst nemen	174
4.3 Oefeningen	175
Hoofdstuk 2 Huur	177
1 Definitie en soorten	177
2 Algemene regels inzake huur	178
2.1 De verplichtingen van de verhuurder	178
2.1.1 Het gehuurde goed leveren	178
2.1.2 Onderhoudsplicht	178
2.1.3 Rustig genot	178
2.2 De verplichtingen van de huurder	179
2.2.1 De huurprijs betalen	179
2.2.2 Gebruik en onderhoud van het goed	180
2.2.3 Teruggave van het goed	180
2.2.3.1 De plaatsbeschrijving	180
2.2.3.2 Veranderingswerken	181
2.3 De duurtijd van de huur	181
3 Woninghuur	182
3.1 Schriftelijke overeenkomst en bijlagen	182
3.2 De huurprijs en de herziening	182
3.3 De huurwaarborg	183
3.4 Duurtijd en opzeggingsregeling	183
3.5 Herstellingen	185

4	De handelshuur	185
4.1	Toepassingsgebied	185
4.2	De huurprijs	185
4.3	Verbouwingswerken door de huurder	186
4.4	Duurtijd en opzegging	187
4.5	Huurhernieuwing	187
4.6	Het kortetermijnhandelshuurcontract (Vlaanderen)	188
5	Pacht	189
5.1	Oefeningen	189

Hoofdstuk 3 Andere bijzondere overeenkomsten 191

1	Aannemingsovereenkomst	191
1.1	Definitie	191
1.2	Taak van aannemer en architect	191
1.3	Oplevering van de werkzaamheden	191
1.3.1	De voorlopige oplevering	192
1.3.2	De definitieve oplevering	192
1.3.3	De tienjarige aansprakelijkheid	192
1.4	De Wet Breyne	193
1.5	Oefeningen	193
2	Lening	194
2.1	Bruiklening	194
2.2	Verbruiklening	194
3	Bewaargeving	194
4	Dading	195
5	Borgtocht	195
5.1	Inleiding	195
5.2	Definitie	195
5.3	Gevolgen	196
5.4	Kosteloze borg beschermd	196
6	Lastgeving	197
6.1	Oefening	197

Deel 8 Zekerheden 199

Hoofdstuk 1 Algemeen 201

Hoofdstuk 2 Voorrechten	203
1 Definitie	203
2 Voorbeelden	203
Hoofdstuk 3 Hypotheken	205
1 Definitie	205
2 Voorbeelden	205
Hoofdstuk 4 Zakelijke zekerheden	207
Deel 9 Bewijs	209
Hoofdstuk 1 De bewijslast en bewijsstandaard	211
Hoofdstuk 2 De toelaatbaarheid van bewijsmiddelen	213
Hoofdstuk 3 De verschillende bewijsmiddelen	215
1 Schriftelijk bewijs	215
2 Getuigenbewijs	216
3 Bewijs door vermoedens	216
3.1 Het wettelijk vermoeden	217
3.2 Het feitelijk vermoeden	217
4 Bewijs door bekentenis	217
5 De eed	218
6 Oefening	218
Deel 10 Verjaring	219
Hoofdstuk 1 Definitie	221
Hoofdstuk 2 De verjaringstermijnen	223
Hoofdstuk 3 Schorsing en stuiting van de verjaringstermijn	225
1 Schorsing	225
2 Stuiting	225
Deel 11 Afsluitende oefeningen	227